

INNEHÅLL

VAD ÄR DET HÄR DÅ?	7
1. UTAN BRUKSPATRONER OCH MILITÄRER HADE DET INTE BLIVIT NÅT	10
2. TJUGOTALET – JAZZ BLIR PÅ MODET	15
3. TRETTIOTAL – JAZZMUSIKEN TAR SIG TON	19
4. FYRTIOTALET – KRIG OCH ELÄNDE MEN JAZZEN LEVER	34
5. FEMTIOTALET – LJUDET KOMMER FRÅN VÄSTER	45
6. AVSTÄMNING I HALVTID	58
7. PLATSER OCH HÄNDELSER SEXTIOTAL TILL NITTIOTAL	65
8. ORKESTRAR, GRUPPER OCH FOLK I FARTEN	104
9. UTBILDNING	127
10. NYTT MILLENIUM – VAD HÄNDE DÅ?	134
EPILOG	140
REFERENSER	142
PERSON OCH BANDREGISTER	146
BILDFÖRTECKNING	154

Copyright © Skriptus

Boken utges med stöd från Stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur.

En stipendievistelse på Villa San Michele i maj 2017 gav arbetsro att strukturera arbetet.

Text: Olle Hernegren

Korrekturläsning: Björn Stefanson

Formgivning inlaga och omslag: Daniel Åberg/Åbergs stilus et forma

Tryckt hos Scandinavian Books, Danmark 2019

ISBN 978-91-519-0574-7

Kopieringsförbud

Detta verk är skyddat av upphovsrättslagen.

Intrång i upphovsmannens rättigheter enligt upphovsrättslagen kan medföra straff (böter eller fängelse), skadestånd och beslag/förstöring av olovligt framställt material.

Under somrarna stod militärmusiken för mängder av konserter, och man gjorde utlandsturnéer till de nordiska länderna, till Tyskland och Storbritannien. Repertoaren bestod till stor del av Ouvertyrer, sånger och potpurrier ur kända operor, marscher, polkor och galopper. Musikkårerna varierade i storlek, från de största med 26 musiker till mässingssextetterna med kornetter i ess och bass, althorn, tenorbasun och tuba.

En av de första svenska musikinspelningarna med jazzanknytning är Kronobergs Regementes Musikkår som spelar ragen *Cake Walk*. Inspelningen är gjord i Göteborg 1899 eller 1900. Att det blev en ragtime var ingen tillfällighet: ragtimemusiken var väldokumenterad eftersom den var notbunden, och musiken kunde därmed snabbt spridas.

Överkurs: Början på en ragtime av Scott Joplin. Efter en introduktion börjar det på riktigt på andra raden: basen växlar stadigt mellan grundtoner och ackordtoner medan högerhanden spelar en lite klurig synkoperad melodi.

Ragtimestilen fick ett tydligt genombrott vid världsutställningen i Chicago 1893, där många afroamerikanska pianister samlades och inspirerade varandra. Populariteten växte, och musiken arrangerades för stråkensembler och orkestrar som militärorkestrar och brassband.

Förutom offentliga spelningar i olika sammanhang hade de svenska militärmusikkårernas medlemmar också en stor betydelse för amatörmusicerandet i samhället. De musikaliska sällskap som bildades hade starka inslag av militärmusiker som, tillsammans med kyrkomusikerna, var de enda som hade någon musikalisk utbildning. Dessutom var det en välkommen extrainkomst för en militärmusiker när han kunde få uppdrag som orkesterledare, till exempel för en bruksorkester i vardande.

Militärmusikens betydelse för amatörmusiken, inte minst för de som utövade jazz, skulle hålla i sig mer än ett sekel.

Tjugo år efter att bruksmusiken i Munkfors kommit igång fick järnbruket i Degerfors sin blåsorkester. Det skedde 1884 efter att en av brukets delägare skänkt instrument. Även här rekryterade man ledare och lärare från militärmusiken. Nils Gustaf Asker var musikfanjunkare vid Värmlands Regemente, han blev musiklärare i Kristinehamn och han bidrog till att vitalisera brukets musikkår och förbättra medlemmarnas musikkunskaper.

Degerfors Musikkår 1905.

Det var inte bara Värmlands järn- och pappersbruk som uppmuntrade musikalisk verksamhet. Även Glava Glasbruk tillhörde de med en positiv syn på musik. Där bildades med stöd av bruket en hornmusikkår på 1860-talet. Bruket hjälpte till med instrumentköp och betalade de regementsmusiker som ställde upp som lärare. I början av 1900-talet bildades en orkester med både blås och stråkar, och på 1920-talet startades en ungdomsorkester.

UTLÄNDSKT INFLYTANDE OCH LIBERALA TANKAR

Men varifrån fick bruksledarna idéerna om att man skulle ha en blåsorkester? Bland annat kom tankarna från England, som var ett föregångsland för den svenska industrin och där tankar om värdet att sprida kunskap och bildning i arbetarklassen började ta form redan i början av 1800-talet. Många svenska industridisponenter gjorde studiebesök i England under 1830- och 40-talen, och de tog med sig de nya tankarna hem.

ROLF OCH GERHARD HÄNGDE PÅ

Annons i DN januari 1922.

Beteckningen jazz börjar sedan dyka upp regelbundet i tidningen, som regel kopplat till jazz som en dans man kunde lära sig på kurser, till kläder och till andra företeelser. Jazz blev ett modeord, lika användbart som "pop" 40 år senare. Jazzmusik var det sparsamt med, men svenska artister tog ändå upp det säljande ordet. Lyssna till exempel på Karl Gerhards *Jazzgossen* från 1922, om en ung man vars hobby är att dansa jazz. Hans utseende, klädsel och uppträdande beskrivs med lätt homofobisk hållning och till en sprittande melodi.

En annan artist som tog fasta på det populära begreppet var Ernst Rolf som uppträdde med Rolfs Jazzband. Jazzbandet förekom i olika tappningar under början av 1920-talet, bland annat som dragospeltrio med Rolf som refrängsångare. Det engelska inflytandet gjorde sig gällande direkt, och när Rolf annonserar "Rolfs Jazz Band" var det i själva verket Jack Hyltons The Queen's Dance Orchestra, "direkt från London". Hylton var då i början av sin framgångsrika karriär och hade en ragtime-doftande skivinspelning från 1921 bakom sig.

SAM WOODING KOM TILL STOCKHOLM

Det lät alltså inte mycket jazz om dåtidens jazzartister, men detta skulle förändra sig i takt med att de utländska influenserna gjorde sig allt mer påmind. I augusti 1925 kan Dagens Nyheter i en välvillig recension berätta om Sam Woodings "negerorkester" som tillsammans med danstruppen Chocolate Kiddies underhållit på Cirkus i Stockholm.

Den tio man starka orkestern och de 30 dansarna lät stockholmarna höra amerikansk orkesterjazz för första gången, och det blev starka intryck både för den reguljära publiken och för de musiker som fanns bland åhörarna. Trumpetaren Gösta "Chicken" Törnblad (1905 – 84) var där och han berättar:

Vi i Radiotjänsts dansorkester fick fribiljetter till Sam Woodings jazzkonsert, för att vi skulle förkovra oss, menade Radiotjänst. Och det var ju den verkliga upplevelsen. Vi hade aldrig varit med om maken, vare sig visuellt eller ljudmässigt. Man fick se denna orkester snyggt uppstadad med sina förgyllda instrument. Och så fint dom spelade, det var något enastående. Jag var så begeistrad att jag inte kunde sova på natten efteråt.

Orkesterledaren Sam Wooding under ett besök i Tyskland på 1920-talet.

Från 1926 sände också det nystartade Radiotjänst dansmusik i direktsändningar från olika lokaler, till exempel kunde man höra Dick de Pauws populära orkester spela på Grand Hotel eller Jack Harris på Cecil. Kvällen kunde sedan avslutas med återutsändning av dansmusik från utländska stationer.

Ett av de första improviserade solon som fastnat på skiva i Sverige utfördes av trombonisten Harry Hednoff 1926 i låten *He's the hottest man in town*. De flesta solon var annars utskrivna, bland annat på grund av den begränsade speltiden på en skiva, frånvaron av redigeringsmöjligheter och ovilja att göra omtagningar.

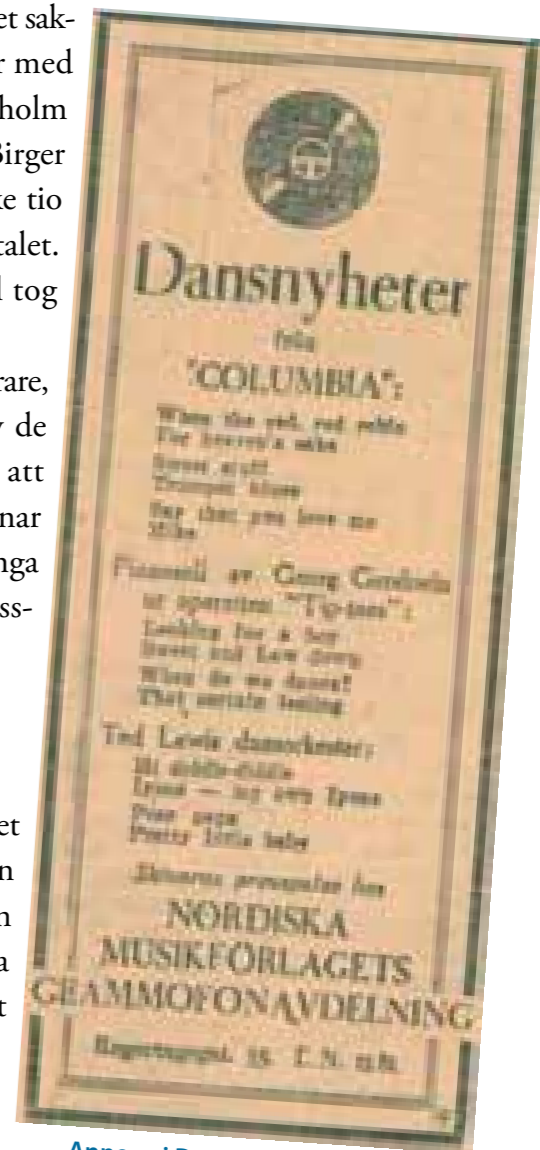
SPISAREN GÖR ENTRÉ

Men att inspelningar inte finns bevarade innebär inte att det saknades intresse för och kunskap om "riktig" jazzmusik. Plattor med till exempel Red Nichols and his Red Heads såldes i Stockholm av Farres skivaffär på Drottninggatan och Harmoni på Birger Jarlsgatan. Gösta Törnblad uppskattar att det fanns kanske tio verkligt inbitna jazzspisare i Stockholm i mitten av 1920-talet. På Upplandsgatan fanns en musikaffär som för deras skull tog hem äkta amerikansk hot-musik med Bix Beiderbecke.

Mot slutet av decenniet blir orkestrarna större och säkrare, och solisterna skickligare. Håkan von Eichwald är en av de orkesterledare som nu debuterar och som kommer att dominera svensk dansmusik under många år. Han saknar inte musiker att anställa till sin stora orkester eftersom många blivande jazzmusiker har skolats i de marscherande gossorkestrarna som fanns på skolor och i föreningslivet.

SAMTIDIGT I VÄRMLAND

Något av allt detta strömmade också till Värmland, men det skulle dröja lite längre innan den moderna dansmusiken fanns på plats här. I Arvika bildades Holgers Kapell redan 1923, då som en trio. Det var ett frö till vad som komma skulle, och orkestern fanns kvar 1938, då en tidsenlig oktett med komp och fem blåsare.

Annons i Dagens Nyheter 1926.

ENGELSKT INFLYTANDE.

Redan under 20-talet hade engelska band spelat regelbundet i Sverige, bland annat på Grand Hotel i Stockholm.

I april 1930 återkom Jack Hylton med sitt storband till Sverige för att åter turnera med Ernst Rolf i *Rolfs Revy*. Hyltons tempofyllda show och elegant utförda jazzmusik fick stor uppmärksamhet, och han hördes på radio, skivor köptes och revyn drog fulla hus.

Jack Hylton och hans stora orkester var mycket uppskattade gäster på de svenska scenerna.

...OCH AMERIKANSKT.

Men det var besöken från USA som skulle bli den stora inspirationen för svenska jazzmusiker. Sam Wooding återkom på svenska scener 1931, och besökte sju städer, bland dem Malmö. Konserterna där recenserades av en ung Sten Broman, som idag framstår som en föregångare för den svenska jazzkritiken. Broman skulle också recensera Louis Armstrong när denne 1933 besökte Sverige för första gången, och han visade att han förstod jazzens språk: ”Det intressanta låg emellertid i det rytmiska fram-sägandet, som synkoperade och på många sätt spände emot orkesterns beledsagning. Men vilka djärva rytmiska utvecklingar som än förekommo – alltid föll de in på rätt ställe i huvudrytmen i orkestern.”

Annons i Dagens Nyheter 23 oktober 1933.

Broman var välvillig i sin text, och den svenska publiken var överväldigad. De tre konserterna på Auditorium vid Norra Bantorget i Stockholm drog fulla hus, och en av kvällarna direktsändes en del av konserten av Radiotjänst.

”Saxofonkungen” Coleman Hawkins kom till Stockholm i april 1935 och spelade då tillsammans med Arne Hülphers orkester, ett band som Hawkins lär ha karakteriserat som ”ett av de bästa i Europa”. Coleman Hawkins skulle för övrigt bli kvar i Europa ända till 1939, han spelade med Jack Hylton och turnerade runt Europa som solist.

Två stora orkestrar som gästade Sverige under 1930-talet och som också hittade till Värmland var Jimmie Lunceford och Duke Ellington – mer om det senare.

Annons i Dagens Nyheter 5 april 1935.

ORKESTERJOURNALEN BEVAKAR DANSMUSIKEN

OrkesterJournalen började som ett magasin med reklam och information riktat till dansorkestrarna.

Undertiteln var också ”Aktuella nyheter för dansorkestrar”, något som senare modifierades till ”Tidskrift för modern dansmusik” och först 1953 blev till ”Tidskrift för jazzmusik”. Rapporter från landsorten förekom ofta, och i varje nummer presenterades en eller flera orkestrar.

JAZZKLUBBARNA FORMERAR SIG ...

Jazzdiggarna började att organisera sig och samlas för att odla sitt intresse på olika sätt. En av de första klubbarna, som dessutom skulle bli både livaktig och långlivad, var Syncopation Club no. 1 i Västerås. Klubben bildades 1934 och ett banklån fick finansiera inköp av en grammofon och de första skivorna. Inspirationen till klubbnamnet kom från England, där ”rhythm clubs” funnits något år. Den första, ”No. 1 Rhythm Club”, hade öppnat i juni 1933 på Regent Street i London.

Rytmsklubbar blev ett forum där jazzlyssnarna träffades för att lyssna på de skivor man lyckats komma över och grundligt diskutera musikens uttryck och innehåll. Den första klubben i Västerås följdes snart av rytmsklubbar, swingklubbar, hotklubbar och jazzklub-

Första numret av Orkester-Journalen, december 1933.

bar – alla med samma intressen och likartad verksamhet. Nivån på ambitioner och aktiviteter varierade stort, De större klubbarna hade ofta egna ensembler och arrangerade konserter och spisarkvällar när man lyssnade på musikaliska nyheter på skiva.

30-TALET I VÄRMLAND

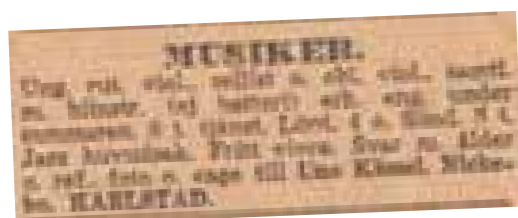
RYTM- OCH SWINGKLUBBAR

Även i Värmland började klubbarna dyka upp, men de uppträdde mer sporadiskt och blev ofta mer kortlivade än i andra delar av landet.

Under mer än 20 år var det många som sökte sig down by the riverside, till restaurang Nickebo som låg vid Klarälvens västra strand.

Ett av de populäraste och mest långlivade tillhållen för den som ville lyssna på och dansa till modern musik var restaurang Nickebo, som började sin verksamhet under andra halvan av 1920-talet. Nickebo låg på Råtorp och var en populär sommarrestaurang med vackert läge vid Klarälven, strax norr om dagens E18-bro. Här var jazzen tidigt på plats, och 1933 var ”Jazz huvudsak” när man i Dagens Nyheter sökte stråkmusiker till sin orkester.

Jazzen var huvudsak när Nickebo sökte musiker i april 1933.

I OJ mars 1937 kunde man läsa att Karlstad Swing-Club hade bildats vid ett möte på Nickebo Restaurant. Vid det första mötet kunde klubbens ordförande Uno Kassel räkna in 14 medlemmar, ett antal som man hoppades ska stiga. För musiken under mötet svarade pianisten Sven Janthe, som var en av de första värmländska jazzexporterna, och Nickeboorkestern under ledning av Uno Kassel.

Uno Kässels Orkester på Nickebo 1928.

Karlstads Swing-Club sammanträdde på Nickebo. Från OrkesterJournalen mars 1937.

Samma månad uppmärksammade även Dagens Nyheter Sveriges jazzklubbar i en artikel där det berättades att Karlstads Swingklubb vid mötena på Nickebo spelade swingskivor och att klubben bestämt sig för att ”studera hot-musiken från början för att få en rättvisande bild av densamma”.

I juli 1937 hade OJ fått rapport från Karlstads Musikklubb som hållit en mycket lyckad dansafton på Nickebo, något som gett ett gott tillskott till klubbens kassa. Klubbens hela verksamhet framgår inte av denna rapport, men det är tydligt att en viktig del är förmedling av orkestrar till festarrangörer, en verksamhet som ”står under socialstyrelsens tillsyn”.

VÄRMLANDSORKESTRARNA

1930-talet skulle innebära att ett relativt nytt musikbegrepp växte sig allt starkare i Värmland. Efter de mindre ”sväng-gängen” började nu de större dansorkestrarna att etablera sig med komp och tre-fyra blåsare. På repertoaren stod ofta schlaggers och evergreens, som *Dinah*, *Två solröda segel* och *Star Dust*. Orkestrarna spelade egna eller inköpta arrangemang och improviserade partier förkom sparsamt. Vi ska bekanta oss med tre band och en solist som hade framgångar under 30- och 40-talen.

Karl-Erik i Degerfors köper plattor och upptäcker jazzen

I mitten av 1930-talet kom två jazzskivor till Karl-Erik Landgren i Degerfors. Karl-Erik var en sjuttonåring med stor passion för musik och skivorna var Louis Armstrongs *After You've Gone* från 1932 och Duke Ellingtons *Solitude*, inspelad 1934.

Efter konserten i Karlstad kunde man läsa en entusiastisk recension i Karlstads-Tidningen:

**Jimmie Luncefords
tvättäkta jazz-**

orkester var det stora evenemanget på Idrottshallen i går afton — "Amerikas största färgade attraktion" drog naturligtvis också publik i långa banor till de två konserterna å rad. Och att det var fullblodig jazz, dessa mer eller mindre kolorerade gentlemen satte i gång med behövs väl knappast konstateras — Luncefords orkester har väl f. ö. varenda jazzbiten mans- eller kvinnsperson av de något yngre årgångarna gjort bekant skap med PR grammofoon eller radio långt före detta. Men en sådan jazzensemble ska naturligtvis inte bara höras — den måste ses och upplevas direkt. Och milde makter, vilken upplevelse! I sitt slag naturligtvis något smastående. Dessa märklygga herrar i vilsittande smokingar voro givetvis virtuoser i sin säregna konst, trollkarlar på alla möjliga och omöjliga instrument, som kunde framlocka rent otroliga musikaliska och — för efterstående öron — estetiska ljud och tonkombinationer, vilkas härstamning från djungler och urskogar det inte var ta tal om. Fenomenalt skickliga artister alltså i den mest exklusiva jazzskolan som väl skildats och härts i vårt kyliga klimat. När de kommit riktigt i farten var det som ett utbrott av en för oss främmande musikalisk besatthet, en orgie av sensationella toner och rytmer, som fascinerade på sitt sätt — ett slags förkroppsligande av den mest egenartade primitiva men samtidigt raffinerade musikalitet. Som en härskare med trollepå ledde Jimmie själv överlätt sina knäbrä gossar. Det var den äkta jazzen driven till sin spets, en fullfjädrad manifestation av den mest uppeluppsa svarta musikfröjd — och naturligtvis gungade Idrottshallen av publikens frenetiska jubel. Man gudsbelov att det dock ännu finns kvar Ett "vitt" musik i denna jazzskolens värld! —

Hgn.

Edgar **För sista gången**
HAYES
med sitt
Blue Rhythm Band
JAZZKONSERT
i Vänershov

söndagen den 13 mars kl. 8 ev.
Biljetter å kr. 1.50, 2.—, 3.—
plus skatt i Hjalmar Peters-
son & Co A/B, tel. 1 & 2,
samt J. A. Gustafsons Musik-
handel.

Ur Göteborgspressen:
Gållens Mergespost . . .
— — — spetigast på att
ta till på podiet, folk klippade
efter sedan av förtjusning,
Ny Tid . . . den bästa jazz-
skol som härts här . . .
Arr. Veckas Berätt,
Renter & Renter.

Edgar Hayes

"Dåligt intresse i Stockholm, utsålda hus i landsorten" — så var rubriken efter Edgar Hayes turné i Norden under mars och april 1938.

Söndagen den 13 mars spelade Hayes och hans Blue Rhythm Band på Vänershov i Karlstad kl. 20 efter att ha kört en eftermiddagskonsert på biograf Grand i Kristinehamn, allt under en paus i resan från Stockholm till Oslo. I Stockholm var OrkesterJournalens utsände måttligt imponerad efter den första konserten — men efter den andra var han betydligt gladare: under den jam-session som avslutade varje avdelning var både musiker och publik exalterade till det yttersta: "det var ett jubel och ett tumult utan like — både på scen och i salong".

**Vänershovs
Jazzkapell 1931**
Vänershov var ett annat namn på Expositionshuset, byggt 1865 och än idag beläget vid Hamntorget i Karlstad. Det var stadens främsta lokal för dans och konserter under många år.

BILLY STONE

Den värmlänning som missade von Eichwalds besök i Kristinehamn, Karlskoga, Forshaga, Arvika och Skoghall kunde i stället glädja sig åt Billy Stones "utländska orkester" som gjorde succé på Stadshotellet i Karlstad. I bandet fanns pianisten och sångaren Gerrit Tichelaar, basisten Erwin Fischer, trumslagaren Joe Naster, trum-

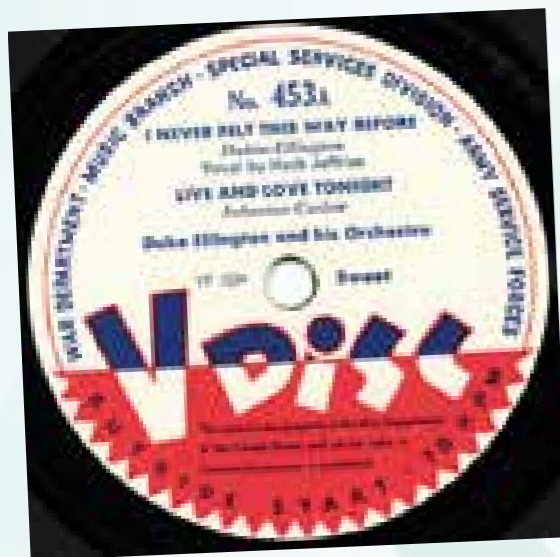
4. FYRTIOTALET – KRIG OCH ELÄNDE MEN JAZZEN LEVER

FRÅN UTKIKEN

RÄDDNINGEN FÖR SVENSKA SPISARE: AMERIKANSK MILITÄRRADIO

Under första delen av 1940-talet präglades musiklivet, som allt annat, av kriget. I USA var skivinspelningar utsatta för en långdragen bojkott från AFM, American Federation of Musicians. Orsaken var oenighet om vilka royalties som skulle betalas när skivor spelades i radio, ett område som varit oregrerat. Konflikten varade från juli 1942 till oktober 1944 och innebar bland annat att den tidiga bebopen inte kunde dokumenteras och spridas den vägen.

Men aktuell och även äldre amerikansk musik kunde ändå få en begränsad distribution, tack vare V-discs. En V-disc, där V står för Victory, var en grammfonskiva som kunde spelas in trots den pågående bojkotten eftersom den var uteslutande avsedd att stötta de amerikanska truppernas moral. Skivorna betraktades som militärt material och skulle förstöras efter kriget. Genom att de spelades på Armed Forces Radio Service kunde man höra jazzmusik även i Sverige. AFRS sände från London under kriget och efter krigsslutet inledde man sändningar från München. Det som nådde de svenska jazzentusiasterna var i första hand swing från namn som Duke Ellington, Tommy Dorsey, Don Redman och Glenn Miller.

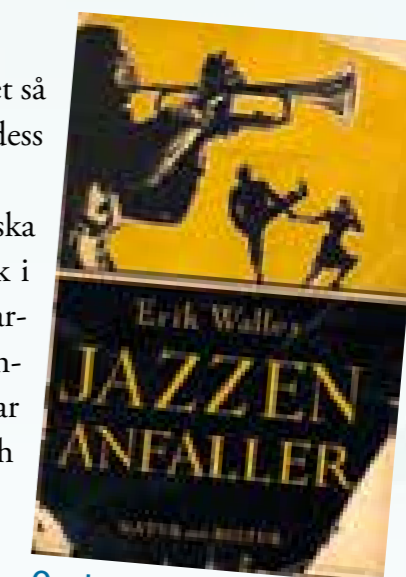

Glenn Miller och hans orkester betydde mycket för de amerikanska soldaterna i Europa. Här spelar bandet för allierade trupper i England, hösten 1944.

I JAZZENS SPÅR: DANSBANEELÄNDE OCH IDIOTI

I Sverige pågick under lång tid intensiva diskussioner om det så kallade dansbaneeländet, och den misär som kunde följa i dess fotspår.

Redan 1921 kunde Hjalmar Meissner utfärda sin klassiska ”Varning för jazz” i tidskriften Scenen. Meissner hade dock i första hand publikens och inte minst utövarens bästa i tankarna när han varnade för ”detta infernaliska oväsen”. Han konstaterade att ”den stackars musiker som ’jazzar’ 7 à 8 timmar om dagen förlorar snart nog sin konstnärliga kapacitet, och håller han på länge därmed, så blir han ofelbart idiot”.

Omslaget till Erik Waller's skrift.

Den senare debatten skulle få en ibland obehagligare ton med uppenbart rasistiska inslag. Jazzen fick en ordentlig känga i fil. lic. Erik Waller's skrift ”Jazzen anfaller” som kom 1946. Citat som ”swingen är ett extatiskt tillstånd som medför en stark lustförmimelse, snarast att jämföra med opium- eller kokainrusets lustkänslor” präglade boken, liksom att man beträffande jazzen måste förstå att ”Den har skapats av negrer. Den har skapats av berusade negrer. Den har skapats av berusade negrer i bordellmiljö”.

FYRTIOTALET I VÄRMLAND

TENNISHALLEN TAR ÖVER

Tennishallen tog över som det ”nya nöjestemplet” när Vänershov 1943 såldes till Hakonbolaget. ”Lokalen väntas bli synnerligen lämplig” påpekar VF i en artikel 3

EN NY GENERATION GÖR ENTRÉ

När kriget slutade 1945 var några unga, värmländska, jazzinspirerade musiker redo att inta scenen. Ave Lundell var 20 år, Helge Flinth 18, Gunnar Johansson 17, Kjell Carlsson och Bertil Johansson var båda 15 år. Sven-Olof Petersson var ännu bara sex år men musiken fanns i familjen. Den unge mannen skulle höra av sig framöver och han skulle sällan kallas annat än SOP.

Ave Lundell blev redan 1942 medlem i både järnbrukets musikkår i Munkfors och i Landegrens orkester.

Helge Flinth flyttade just det året från Dals-Långed till Skoghäll, där hans pappa fått jobb på bruket. Helge började snart på kontoret och blev med i brukets blåsorkester.

Gunnar Johansson skulle bli en framstående basist, men då spelade han dragspel och ledde en kvartett som spelade till dans och underhållning i olika sammanhang.

På den tiden plockade regementsmusiken upp intresserade och begåvade ungdomar, bland dem Kjell Carlsson som redan som 15-åring började som anställd regementsmusiker på I2.

Även Bertil Johansson var igång med sin musikkariär. Han började som 14-åring spela piano i dragspelaren Östen Landers kvartett.

AVE LUNDELL – VÄRMLANDSJAZZENS GRAND OLD MAN

Ave Lundells tidiga engagemang i Munkfors musikliv gav honom en bra start i livet. Vid 19 års ålder blev han militärmusiker i Karlsborg. Där fick han spela med trumpetare som var proffs, men Ave hängde på och klarade sig bra.

”Så spelade jag dansmusik i Skövde, där fanns ett storband med bas i P4:s musikkår. Jag spelade med dom och lärde mycket där också. Där kom också improvisation in i bilden och det hade jag stor nytta av när jag kom hem sedan.”

1947 startade Ave första versionen av sin egen orkester, sju man som höll ihop till 1950.

GUNNAR JOHANSSON – BASIST FÖR ALLA BEHOV

Gunnar började alltså på dragspel med sin kvartett, som han ledde under en stor del av 1940-talet. Även om basen blev hans huvudinstrument så skulle Gunnar förekomma som dragspelare i olika konstellationer i åtskilliga år.

Jag spelade gärna ballader. På dragspelet kunde jag ta femtonsackord och så klarinetten på topp – det passade bra för Glenn Miller-låtar.

Jag startade ju redan innan jag kom in i militärmusiken, och vi spelade en del Glenn Miller. Vid badplatsen vid Kroppkärssjön låg en barack där man spelade dansmusik varenda lördag, och där spelade jag och mitt gäng ofta. Men basen lockade tidigt, dragspelet kändes lite begränsat när det gällde att spela jazz. Min första bas köpte jag på Hagströms musikaffär – fy fan vad länge sen!

KJELL CARLSSON MÖRKADE FÖR SIN LÄRARE

Kjell Carlsson och Gunnar Johansson kände varandra, uppväxta på Romstad som de båda var. Tillsammans med trumslagaren Bengt Karlsson ställde man upp i Vecko-Revyns rikstäckande talangtävling Ungdomsparaden som besökte Mariebergsskogen i augusti 1946. Trion spelade *Carry me back to old Virginia*, fick tredje pris och blev till Kjells förfäran fotograferade för lokalpressen.

– Min lärare och musikdirektör skulle inte gilla det. Han var en man med strikta principer, och ett djupt ogillande av jazz hörde till dem.

Kjell och Gunnar tillhörde också medlemmarna i Värmlands Elitorkester, ett band som Karlstads-Tidningen satte ihop 1951. ”Det var ingen jazzmusik direkt, mer åt schlagerhållet”, minns Kjell idag.

1947 – 49 kunde man höra Kjell Carlsson i Bergdahls Orkester. Bandet spelade ofta på Seminariet, där den New Orleans-präglade dixielandmusiken var omtyckt. ”Det var populärt, med många spelningar”, erinrar sig Kjell.

Kjell Carlsson kunde konstatera att det inte fanns så många färdiga arr för den nya sättningen så han satte sig att skriva egna, fick flyt i det och blev med tiden en av Värmlands mest produktiva när det gällde att skriva arrangemang för olika sättningar. En annons i tidskriften Musikern gav resultat för den flyhänte arrangören: ”Jag fick massor av uppdrag som jag utförde mot en betalning på 50 kronor för ett handskrivet arrangemang”.

Trots sin erfarenhet hade Kjell Carlsson inga ambitioner att spela improviserade solon – aldrig! Vid mitten av 50-talet var han med i ett storband som skulle gästspela i Göteborg en helg. På söndagen blev bandet inbjudet att bli med på ett jam.

Vi tog med våra instrument och gick dit. Men efter en kvart drog jag mig undan, för vid pianot satt Bengt Hallberg! Hacke Björksten var på tenor, Bengt-Arne Wallin spelade trumpet och där fanns flera andra kanoner. Jag gömde mig!

DEMOSKIVAN FRÅN FÄRJESTAD TAR MONICA TILL KÖPENHAMN

Efter den bejublade insatsen på konserten för Ungern hände det mycket för Monica Zetterlund, både privat, musikaliskt och på jobbet. Televerket i Hagfors skickade iväg Monica på ett vikariat i Karlstad, och därmed kunde hon tacka ja till erbjudandet att bli vokalist i Kjell Carlssons orkester. Sommaren 1957 arbetar orkestern flitigt och Monica blir snart ett uppskattat och etablerat namn. Men hon vill vidare och kan tänka sig att pröva lyckan i Oslo, där hon hade ett bejublat engagemang under några somrardagar. För att marknadsföra sig i Norge ordnar hon inspelning

Monica Z på fotosession i Köpenhamn
1957 inför debuten med Ib
Glindemanns storband.

Vi höll till på ungdomsgården några år, och sedan startade stora flyttkarusellen, berättar Johnny idag. Vi flyttade runt i stan, bland annat var vi ett tag på Travrestaurangen på Färjestad,

Klipp ur NWT 24/10 1961.

Höstsäsongen 1962 för Tabou startade 11 oktober efter att Johnny Olsson besökt Göteborg och låtit sig imponeras av Horace Silver and the Jazz Messengers och Gerry Mulligans kvartett. Klubbens husband med Magnus Tingberg hade besökt Mariestad för en gemensam konsert med husbandet på Galaxy Club.

Det skyfflas om i Tabous egna husband, och man möter höstsäsongen med en ny orkester i form av trombonisten Jan Anderssons Kvartett, med Willy Stridsberg piano, Gunde Boson bas och Laken Karlsson, trummor. Tillsammans med kvartetten med Magnus Tingberg altsax, Björn "Nalle" Husberg piano, Johnny Olsson gitarr och Jörgen Andersson, trummor, har därmed Tabou två husband som lever upp till "alla krav som rimligen kan ställas på ett sådant". Tingberg-konstellationen utökades under hösten dessutom med tenoristen Lennart Cederholm,

Efter ett och ett halvt år kan Johnny Olsson i början av 1963 konstatera att tillströmningen av publik har stabiliserats på en bra nivå, och i synnerhet hösten 1962 var bra publikmässigt. En programförklaring kommer också: "Som vanligt blir det husbandet som är fast attraktion under våren, men naturligtvis vill klubben i största möjliga utsträckning presentera Värmlandsjazzens ansikte i övrigt också. Det börjar nu finnas gott om fina musikanter sunt om i landskapet och gästspel är alltid välkomna."

Bland gästspelen fanns till exempel saxofonisterna Sune Carlsson och Harold Jeptah liksom trumpetaren Alex Alexander på besök, alla från Arvika, Men även utsocknes hittade till Tabou: i oktober 1962 gästades klubben av bland andra den 24-årige Nalen-pianisten Gugge Hedrenius. Dessutom reste Tabous kärntrupper i oktober 1963 till Säffle för att medverka vid invigningen av jazzklubben Con Brio. Bertil Johanssons Trio var på plats, liksom pianisten Staffan Abeléen i sällskap med Magnus Tingberg på altsax och Johnny Olsson på bas – en av de första konserterna med honom på detta instrument.

Klipp ur NWT on radioutsändningen från Färjestads travrestaurang.

Storfrämmande var det vid vårsäsongens sista konsert 1964, som blev minnesvärd av flera skäl: Huvudnamnet var trumpetaren och kompositören Lasse Färnlöf som kom tillsammans med pianisten Staffan Abeléen och trumslagaren Janne Carlsson, då ännu inte känd som "Loffe" för den breda publiken. Av de lokala musikerna deltog Gunnar Johansson på bas och Magnus Tingberg på altsax. Inhopp

- Mer eller mindre fasta konstellationer i Karlstad:**
- Björn Husberg, p**
 - Gunnar Johansson, b**
 - Johnny Olsson, g**
 - Lars "Laken" Karlsson, tr**
- Björn Husberg, p**

Gunnar Johansson, b

Johnny Olsson, g

Lars "Laken" Karlsson, tr

Jan Andersson tb,

Willy Stridsberg p,

Gunde Boson b,

Lars "Laken" Karlsson tr

Bertil Johansson, p

Gunnar Johansson, b

Jörgen Andersson, tr

Tore Linusson, p

Johnny Olsson, g

Gunde Boson, b

Jörgen Andersson, tr

Bertil Johansson, p

Johnny Olsson b,

Egil Johansen, tr

men vakterna stötte bort oss spisande publik för dansens skull. När vi efter sista låten begärde extranummer kom de på en enda låt 'When the saints go marching in' – verkligen en besvikelse och mycket corny! De var säkert utslitna ... men trummisen Jörgen Andersson berättade decennier senare för mig att han den gången fixat ett jam nån stans i eller utanför stan med några musiker.

Basieentusiasten Inga-Maj Hensdal från Karlstad lämnar ett egenhändigt tecknat porträtt till en förtjust Count Basie.

DUKE ELLINGTON – MÄSTAREN KOM TILLBAKA EFTER 24 ÅR

Friluftskonserter är ett vågspel, konstaterar VF:s recensent efter Duke Ellingtons andra och sista besök i Karlstad, 3 juni 1963. Regnet kom lagom till konserten och skrämde säkert en del, men 2500 betalande fick godkänt ändå. Dukes orkester tillbringade hela juni i Sverige med sedvanligt komprimerat schema utan onödiga ledigheter.

I Karlstad spelades som vanligt till både konsert och dans, en ordning som enligt arrangören "inte ens den amerikanska ungdomen fått uppleva". Tio kronor kostade det, och en femma till för sittplats.

Det hade gått 24 år sedan konsakterna på Vänershov. Recensenten menar att 1939 års orkester kanske hade vissa svagheter, men denna kväll finns inga brister

bland Duke Ellingtons personal, som bland annat har Stockholmsgrabben Roffe Ericson i trumpetsektionen.

Lasse Karlsson, nöjd Skogenchef, ger Duke Ellington en puss.

RAY CHARLES GJORDE INGEN BESVIKEN

Förväntningarna var stora och förhandsförsäljningen på topp när Ray Charles, hans orkester och vokalkvartetten The Raelettes spelade på Skogen 1 augusti 1964. 4500 betalade entré till de två konserterna, och därmed noterades ett nytt omsättningsrekord på 70 000 kronor. Med gager på 40 000 gick affären ihop, konstaterade en nöjd Lasse Karlsson som hade samordnat arrangemanget med Liseberg och Gröna Lund.

"Stor succé i Mariebergsskogen för Ray Charles med storband", löd rubriken.

var en benådad musiker men kunde vara kärvt i relationen med sina medmusikanter. Gunnar Johansson förtäljer:

Putte Wickman kunde vara en elak jävel, som pratade skit om den ena efter den andra. En gång i Torsby hade vi Per-Inge Hult på trummor, och Putte förklarade i pausen vilken värdelös trummis han var, när han inte trodde Per-Inge hörde. Men denne hade kommit in obemärkt i rummet och hörde alltihop. Knäckande! En annan gång, på Ingesund, sa trummisen bestämt ifrån att han inte ville ta något solo. Men Putte tvingade på honom ett solo och gick till och med ut från scenen medan han spelade.

Locksley Wellington "Slide" Hampton tar sig an pianot.

Efter konserten med Slide Hampton på Club Klaraborg i april 1970 var Leif Karlsson närmast lyrisk över konserten: "Mycket njutbart att följa t. ex. hur en melodi fullständigt plockas isär i en helt oackompanjerad introduktion – hela tiden med fast bibehållen rytm som i sig själv skulle duga utmärkt att dansa till – snabbt återstaplad i lysande nyskapad, nästan bättre melodi. Helt fantastiskt!" Komptrion Bobo Stenson, piano, Sture Nordin bas och Fredrik Norén, trummor får med beröm godkänt, medan den pratglada publiken underkänns.

Dexter Gordon kom på återbesök på redan den 6 juli 1970, och komrades då av Tore Linusson, Johnny Olsson på bas och Jörgen Andersson, trummor.

Dexter Gordon. Målning av Stig Olson.

Vokalisten Nannie Porres var en ofta sedd gäst på Club Klaraborg. Hon besökte klubben en gång 1970 och sedan i februari och november 1971. Hennes fasta följeslagare var pianisten Claes-Göran Fagerstedt, basisten Torbjörn Hultcrantz och trumslagaren Bosse Skoglund.

Lennart Holm minns ett par udda tillfällen:

Det förekom aktivitetskvällar enligt det tidstypiska temat "alla kan spela". Johnny Olsson delade ut allehanda instrument för att framkalla ljud och rytmer till publiken och sedan följde en spontan allaktivitetskväll.

Vid en konsert med Putte Wickman kom en plankare krypande baklänges in genom det övre vädringsfönstret. Han hamnade mitt ibland Jörgen Anderssons trummor, och log vänligt mot publiken. Putte var inte lika road.

Men allt var inte frid och fröjd på Club Klaraborg. I tidningarna rapporteras om dålig akustik, trängsel och värme: "Att packa ihop cirka 250 personer i en ordinär tvårumslägenhet" är inget som Leif Karlsson rekommenderar.

"Klaraborgs lokaler — ett hån mot publik & artister"

Klipp ur VF 1971.

Den intensivaste jazzverksamheten på Klaraborg började klinga av efter sommaren 1971. Då hade många internationella och nationella stjärnor passerat revy på Klaraborg, Förutom ovan nämnda kom också solister som Bernie Privin, Lucky Thompson, Lars Gullin, Monica Zetterlund, Rolf Ericson och Siljabloo, och grupper som Peps Bluesband, Claes-Göran Fagerstedt, Roland Keijser, Arbeta och Fritid, Lars Sjöstens Trio och Jörgen Zetterquist.

Men hur hade man råd med denna mönstring av verkligt framstående artister? Lennart Holm vet:

Alla hade det gemensamt att de prutade på sina gager för att få göra det de helst ville, nämligen spela. Eller för att tala med Lucky Thompson: "Jag är inte här för att bli miljonär utan för att få spela min musik och prata med människor".

Lars Gullin. Målning av Stig Olson.

Radiojazzgruppen, denna den svenska jazzens elitorkester, hade redan 1970 besökt Sundstaaulan, då för en skivinspelning som släpptes på lp:n *Blåsländor*. Då var sättningen

Jan Allan, Bo Broberg, Rolf Ericson, Berndt Gustavsson, Lars Samuelsson tp, Olle Holmqvist, Gunnar Medberg, Torgny Nilsson, George Vernon tb, Olle Lind btb, Aldo Johansson tu, Arne Domnérus as cl, Jan Kling, Claes Rosendahl as, Ulf Andersson, Lennart Åberg ts, Erik Nilsson bars, Bengt Hallberg p, Rune Gustafsson g, Georg Riedel b, Egil Johansen tr.

ABF FORUM

16 – 19 april 1977 höll Arbetarnas Bildningsförbund, ABF, sitt då årliga evenemang ABF Forum i Karlstad. Cirkelledare från hela landet samlades då för att gå på seminarier och föreläsningar under några dagar. Och för att ta del av kulturupplevelser förstås, vilket under mötet i Karlstad bland annat innebar möten med många värmländska jazzmusiker framträdde.

RADIOJAZZ

I januari 1972 fick Karlstadspubliken en högtidsstund i Sundstaaulan när Radiojazzgruppen intog scenen för en direktsändning i Sveriges Radio. VF:s Bo Emanuelsson associerade till klassisk konstmusik när han hörde Georg Riedels kompositioner och Bengt Hallbergs improvisationer. Han gladdes också åt en både talrik och ungdomlig publik.

PUB SCHACK

I februari 1971 blev det flera möjligheter att lyssna på levande musik när Pub Schack på Växnäs började erbjuda jazz på torsdagskvällarna. Johnny Olssons grupp var husband, och bland solisterna fanns Putte Wickman. Men publiksiffrorna blev inte vad pubägaren tänkt sig.

Kvartetten Barabbas med Thomas Gustafsson, Stefan Blomquist, Göran Larsson och Henrik Wartel spelade "avantgardistisk jazz" där både allvar och djup finns om man ger sig tid att lyssna, tyckte recensenten i NWT.

Något av en elitorkester var Carlstad Jazz Quintet med Lars Lindgren tp, Håkan Werling ts, Bertil Johansson p, Johnny Olsson b, Henrik Wartel dr och därtill Adelskören. Med kören framfördes *Värmlandsvisan*, och Nannie Porres var vokalsolist i *God Bless the Child*.

JAZZ SPECTRUM BLEV ETT EGET HUS FÖR JAZZEN

KREATIVA KRAFTER DREV JAZZEN VIDARE

Efter epoken Club Klaraborg dök en ny generation jazzmusikanter upp i Karlstad. En av dem var Peter Janson, född 1960: "I början spelade jag mycket med Anders Bodin som var trummis och inne på jazz. Sedan träffade vi Lennart Kullgren som gick på samma skola, och vi blev bekanta med Jonny Wartel. Vi fick ganska snart en lokal på Klaraborg och hade en del av byggnaden för oss själva. En viktig person var Oddbjörn Bjerkes som jobbade på Rikskonserter med kontor i huset. Han kom med sin trumpet och spelade med oss. Han blev något av en mentor för oss."

Det dröjde inte länge innan man hade startat föreningen Jazz Spectrum, som bildades 7 september 1975, och som skulle bli en tämligen långlivad historia.

När klubben presenterade sin andra konsert efter invigningen blev det bebop på Arenan med tenoristen Anders Lindskog och Karlstads närmast permanenta kompgrupp Jörgen Andersson, Johnny Olsson och Bertil Johansson.

2 november 1975 körde Jazz Spectrum sin andra konsert sedan starten. Fr v Jörgen Andersson, Anders Lindskog, Johnny Olsson och Bertil Johansson spelade 40-tals bebop på Arenan.

Fr v Oddbjörn Bjercknes, Lars Larsson, Peter Janson och Henrik Wartel.

FLYTT IGEN..

I slutet av januari 1983 tvingas Jazz Spectrum att lämna sina lokaler i Karlstads-Tidningens tryckeri. Lokaler är inte lätta att finna, men föreningen har tur och får använda den rivningsfastighet som ligger på Järnvägsgatan, där Duvanhuset senare byggdes. Här skulle finnas plats för replokaler, konsertlokal, kanske en studio i källaren och plats för föreningskansliet. Alla vet att en rivning kommer förr eller senare, men Oddbjörn Bjercknes och Hans-Olov Johansson i samarbetspartnern Musikkällar'n hoppas på ett femårskontrakt. Kontraktet blir bara på ett år men arbetet börjar med stor energi.

Vi var där och jobbade för att komma i ordning, berättar Lars Larsson. Men lokalen skulle delas med rockband och teatergrupper, det blev struligt med inbrott och förstörelse, så vi drog oss ur.

När sedan flera nyckelpersoner flyttade från stan tynade Jazz Spectrum bort och upphörde som förening efter ungefär åtta år med verksamheter som betydde mycket för många jazztalanger.

ÅTTKANTEN

Nöjesstället Åttkanten på Herrhagen var inhyst i den ombyggda charkfabriken och bilbärgningsfirman på Herrhagsgatan 60. När jazzen kom till Åttkanten var stället diskotek och gick under namnet Together. Dit kom bland andra Bernie Privin och spelade med Bertil och Gunnar Johansson och Johnny Olsson. Annars var pianisten Lars Sjösten och trumslagaren Rune Carlsson ofta sedda gäster i kompet, till exempel när Monica Zetterlund kom till Karlstad.

På Together jazzades det under några år med början omkring 1979.

KÄLLAREN MUNKEN

Munken var ett fast ställe för jazzen bland annat under 1981. Här tog ”The Rhythm Section”, alltså Johnny Olsson och Henrik Wartel, emot musikanter från när och fjärran, som Oddbjörn Bjercknes, Pelle Broberg, Tommy Kotter och Stig Ekelöf.

SALUHALLEN

Saluhallen var en flexibel lokal med dansmöjligheter. Hallen användes som konsertlokal av Jazz Spectrum, och här spelade Gränslösa Kapell 1981 in sin cd *Afro Dance Party*.

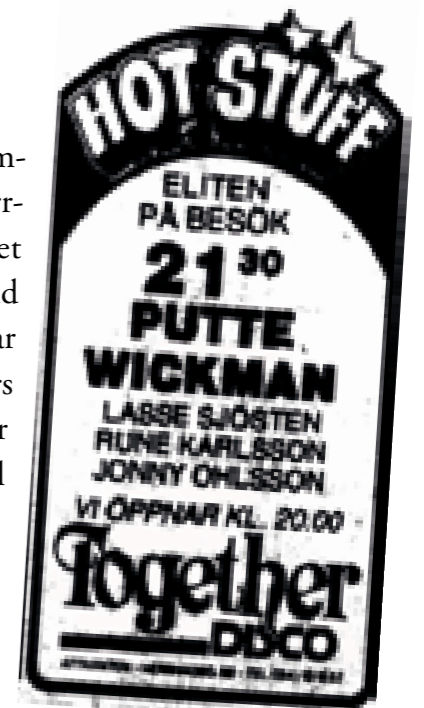
GJUTERIETS CAFÉ

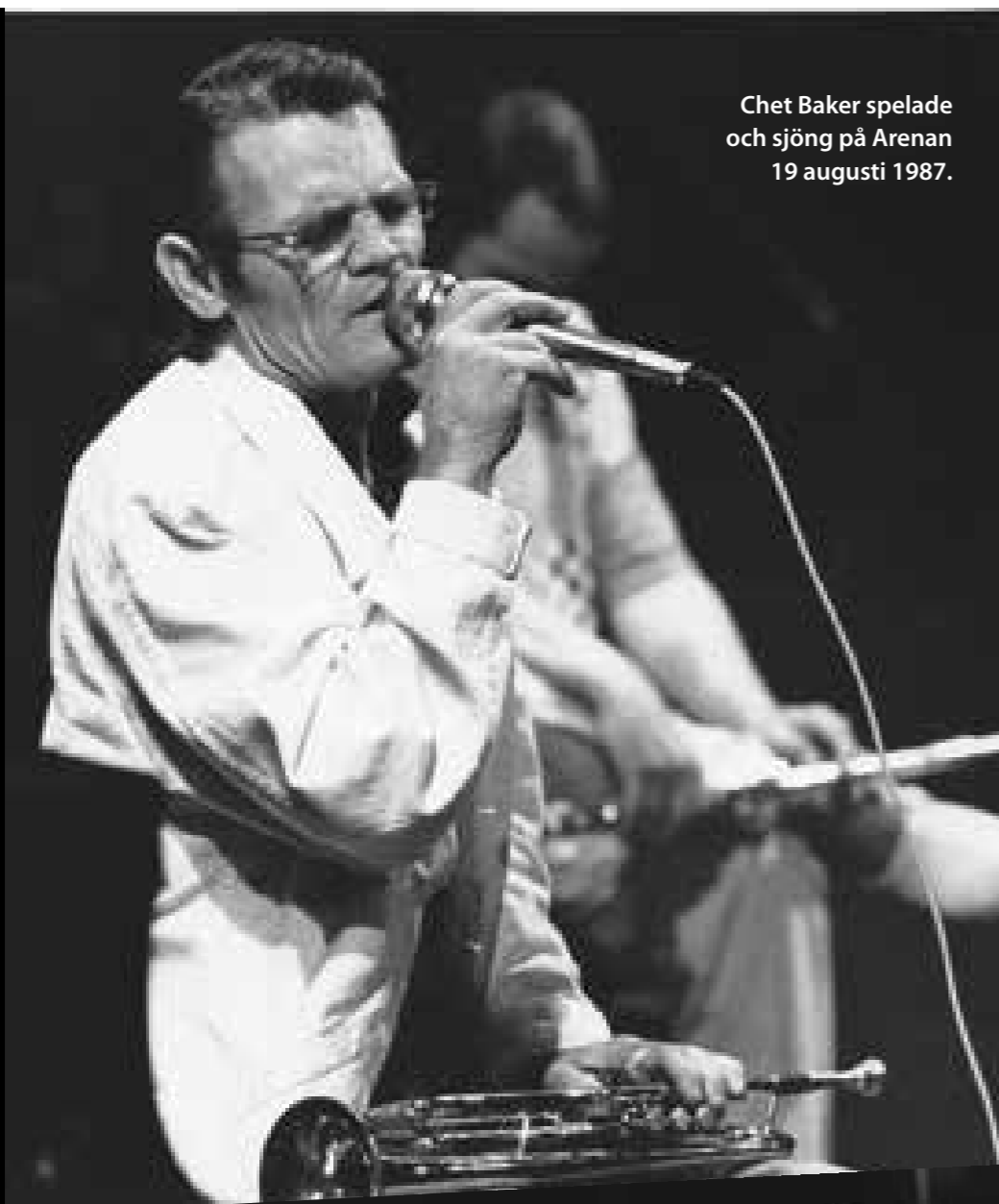
Det trivsamma caféet i Gjuteriet var ingen vanlig plats för jazzkonserter. Så sent som 2014 gjorde Lars Larsson med bland andra Alfred Lorinius och Tommy Kotter försök med jazz på Gjuteriets café, men den stora publiken uteblev. På 1990-talet spelade Lars med Tors Hammare och Winds på samma ställe.

STADSHOTELLET BLEV JAZZKROG – EN DAG I VECKAN

Våren 1983 hade Statt på programmet ”Rehearsal Evenings – Carlstad Big Band med solister och gäster”, med mottot ”Vi repar – du spisar och stuffar”. Det var mer informellt och anspråkslöst än en konsert och med möjlighet att en måndagskväll klämma en pytt med öl och höra bra musik.

Hösten 1984 tog hotellchefen Christina Odén initiativ till en serie konserter på torsdagskvällar, med husbandet Bertil Johansson piano, Johnny Olsson bas,

Chet Baker spelade
och sjöng på Arenan
19 augusti 1987.

Lars Sjösten Kvartett på
Café Artist: Lars Sjösten p,
Gunnar Bergsten bars,
Patrik Boman b, Nils Dakell
dr, Café Artist, våren 1988.

Chapter 2, alltså Johan Norberg och Nils Landgren,
spelade på Café Artist en kväll 1988.

Änglaspel från Göte-
borg var en favorit för
Lars-Åke Jedvik och
spelade hos Carlstad
Jazz flera gånger.

stad-Tidningen låg. På den spelningen hade Peter Janson ersatt Dan Styffe på kontrabas.

Vi var förband till norske basisten Arild Andersen, med bland andra norske trummisen Pål Thowsen och finska saxofonisten Juhanni Aaltonen. Övriga minns jag inte namnet på, men det var stort för oss unga musiker!

PREFECT

Gruppen Prefect startade 1976 som en rockgrupp under namnet The all world is a stage, och 1977 deltog man i VF:s talangbandstävling Chansen. Men gitarristen Johan Öijen ville orientera sig mer mot jazz och funk, och tillsammans med gruppens basist Hans Backenroth hittade man trummisen Peter Olsson. Därmed var Prefect fött och presenterades i VF i september 1981.

Prefect 1981
Johan Öijen g
Hans Backenroth b
Peter Olsson tr

Barabbas I

Thomas Gustafsson ts
Stefan Blomquist p
Göran Larsson b
Sune Ståläng tr

Barabbas II

Thomas Gustafsson ts
Stefan Blomquist p
Thomas Östergren b,
Henrik Wartel tr

BARABBAS

1978 blev Barabbas en av stipendiaterna i Rikskonserters och Sveriges Radios mönstring av jazz-och rockgrupper. Det var version II av gruppen som, tillsammans med Ramaskri från Luleå och Stetson Body Group från Umeå, fick spela på Kulturhuset, en konsert som spelades in och gavs ut på skiva.

Time 1982 - 1984
Fr v på bilden:
Christian van Oostrum p
Per Håkansson saxar
Hans Backenroth b
Raymond Fridh tr
Olle Nordström g

TIME

Fusion kallades en musikgenre som kan ses som en blandning av jazzens improvisation och rockens kraft och rytm. Flaggskuppen var Weather Report och Mahavishnu Orchestra, för att nämna ett par. Det var deras musik som inspirerade de fem killar som under ett par år utgjorde Karlstadbandet Time. När bandet intervjuas i VF i juli 1984 framgår att det är ett kvalificerat gäng som är mer eller mindre heltidsverksamma musiker. Nu jobbar man för att etablera sin grupp – lite i motvind kanske: ”Karlstad är döden för fusion-band”, tycker Christian van Oostrum.

JAZZGRUPP 80

Jazzgrupp 80 var en grupp bestående av tenorsaxofonisten Håkan Werling, basisten Lars-Erik Larsson, Bertil Axelsson på trumpet. Nils Axelsson gitarr, P-A Carlsson trummor och Bertil Johansson piano. Gruppen bildades 1980 och hade en hel del spelningar, bland komrade man Karlstads Kammarkör på Arenan en junikväll 1982, då med Henrik Janson som gitarrist.

Men efter ett tag gick medlemmarna skilda vägar. P-A och Bertil var kvar och Johnny Olsson kom med sin bas och man hade därmed bildat en trio skulle kompa många gästande artister.

JAZZJOURN

Jazzjouren var beteckningen på ett projekt snarare än ett band. Sponsor var dåvarande Arbetsmarknadsstyrelsen och Peter Janson var initiativtagare. Peter berättar:

Förstärkt storband på frälsarturné

Vad är det som står och leder Carlstad Big Band? Är det inte han som alltid står i TV-rutan när det handlar om jazz från kungliga hovkapellet?

Ja, just det. Carlstad Big Band har fått storframgång i alla stadier och är ett av de mest framgångsrika till Västmanlands ungdomsmusik. Det är Lasse Samuelsson som tillsammans med ett stort antal musiker från hela länet utgör det stora och gamla storbandet från Carlstad.

Och tillsammans har de utvecklat ett eget, eget uttryck som skiljer sig från alla andra band. De har ett eget språk, ett eget uttryck. De är en av de mest framgångsrika i vår musikvärld, ett stort steg på storbandets väg.

November 1979: Carlstad Big Band repar inför skolturnén under Lasse Samuelssons ledning. De som syns i bild är Lars-Erik Larsson bas, Saxarna är från vänster Håkan Werling, Johnny Nilsson, Ulf Ölund, Kjell Carlsson, Börje Carlsson. Tromboner: Jan Skager, Stig Ekelöf, Bo Jansson, trumpeter: Lars Lindgren, Bertil Axelsson, Gunnar Olsson, Bo Nordqvist, Kjell Löden.

CBB:s tenorist Sven-Olof Petersson, SOP, drar sig till minnes en händelse från turnén med Lill-Babs:

CBB spelade på Moderaternas partikongress i Linköping, när Carl Bildt var ordförande och statsminister. Bildts handgångne man Gunnar Hökmark kom fram och framförde en låtönskning från Bildt: "Statsministern önskar att ni spelar 'Fyra bugg och en Coca-cola'. Men den var inte på vare sig Lill-Babs eller vår repertoar. När det inte hände något kom Hökmark fram igen "Statsministern INSISTERAR på ..."

Vi hoppades att TV-exponeringen skulle göra att telefonen skulle börja ringa med spelningserbjudanden, men inte heller – det hände inget. Men vi hade i alla fall fått till ett bra samarbete med Lasse Samuelsson, och det fortsatte vi med, och det blev väldigt mycket Lasse framöver.

Ett annat projekt med Lasse Samuelsson var skolturnén i december 1979 *Från blues till funk*, sponsrat av Rikskonserter och med syftet att låta eleverna bekanta sig med storbandsjazz, från tolvtakters blues till rockig och funkig final.

1980-talet passerade och bandet ville gå vidare och slå igenom, "som Sandviken eller Tolvan".

Då fick jag kontakt med Janne Jansson i Stockholm som skrev arr åt oss, mycket bra arr. Han frågade oss om vi hade lust att åka en turnésväng med Lill-Babs. Under turnén sjöng hon bara jazz, och riktigt bra! Dessutom hade vi fantastiskt fina arrangemang och bandet lät väldigt bra. Vi gjorde fyra gig med Lill-Babs hösten 1990.

CBB som det såg ut i juni 1982. Stående: Håkan Werling, Henrik Jansson, P-A Carlsson, Gunnar Olsson, Ulf Ölund, Bertil Axelsson, Bo Norqvist, Kjell Löden, Kjell Karlsson, Lars-Erik Larsson Sittande: Sigvard Andersson, Jan Skager, Bo Jansson, Claes Löden, Pär Klittsäter, Johnny Nilsson. Pelle Broberg och Lasse Lindgren saknas på bilden.

Vid ungefär samma tid besökte CBB storbandsfestivaler i finska Imatra och danska Silkeborg. I Imatra 1989 var det upplagt som en tävling, och bandets saxar kunde räkna hem segern i sin klass, medan bandet som helhet kom tvåa i orkestertävlingen. På kvällen fick man spela i det jättestora cirkustältet, vilket innebar en överraskning:

När vi kom dit fick vi veta att vi var andra band, och att vi skulle gå på efter Mercer Ellingtons storband! Det var en inspiration!

Nästa gång, 1990, behövde vi inte tävla, och då var det vi som kom in som förband, till Maynard Fergusons band.

10. NYTT MILLENIUM – VAD HÄNDE DÅ?

SWINGCATS

Den nittonde januari 2002 bildades SwingCats genom ett missförstånd. En av Kurt Bertrandssons skolkamrater från 1940-talet frågade efter musik till sin 70-årsfest i Säffle. Han hade tänkt sig trubadurmusik men hans förfrågan tolkades som en förfrågan om dansmusik levererad av en liten jazzgrupp. Någon jazzgrupp hade inte Kurt så det blev bråttom. Leif Jellvert på kornett och vibrafon och Knut Nilsson på trummor var kända som goda jazzmusikanter från Teåra Swing Quintet. Jörgen Zetterqvist tipsade om Göran de Frumerie, en skicklig Fats Waller-inspirerad pianist, och jazzskribenten Johnny Olsson föreslog Bosse Waernhoff på kontrabas, vilket visade sig vara ett gott val. Och Kurt själv hade lång erfarenhet som träblåsare från Sundsvallstiden.

Medelåldern var vid starten 66 år och den samlade erfarenheten gav en startrepertoar på över etthundra låtar med klassisk jazz som gemensam nämnare. Personkemin var perfekt och bandet har haft samma besättning hela tiden. Kurt beskriver tiden som en elvaårig drömresa med spelningarna i USA 2005 som höjdpunkt.

26 juni 2005: Royal Garden Blues på Raspberry Island i Mississippi - kan det blir mer rätt? Bo Waernhoff bas, Leif Jellvert kornett, Knut Nilsson trummor, Göran de Frumerie piano och Kurt Bertrandsson klarinet.

Tänk er att få stå på en utomhusscenen på en ö i Mississippifloden, nära St. Paul i Minnesota, och spela Royal Garden Blues, med flodångarna passerande på vattnet och tågen och långtradarna på broarna högt över våra huvuden. Frukostkonserten för tolvhundra personer vid Rotarys hundraårsjubileum på hotell Hyatt Regency gjorde också ett oförglömligt intryck.

Jazzfestivaler är ett sätt att leva sin musik, och SwingCats deltog i festivaler i Sundsvall, Norrtälje, Arvika och Nordingrå. En spelning på kryssningsfartyget Cinderella 2009 platsar bland de stora händelserna. ”Vi svängde en sejdel med Kjell Öhman och hans gäng efter scenframträdandet och fick en hel del beröm.”

SwingCats hade en melodi av Reinhold Svensson i bagaget, och därmed blev gruppen inbjuden till Reinhold Svensson-dagen i Husum, Reinholds födelseort. Jazztävlingarna i Göteborg och Stockholm där man fick möta musiker från de klassiska jazzgrupperna tillhör också höjdpunkterna, i synnerhet 2010 när man fick spela i Musikaliska Akademiens vackra lokaler på Nybrokajen 11 i Stockholm.

SwingCats trivdes också i Musikaliska Akademiens konsertsal.